

İŞÇİ ALACAKLARINA UYGULANAN EN YÜKSEK MEVDUAT FAİZLERİ HAKKINDA

1) İş Mahkemesinde kıdem tazminatı ve sair işçi alacakları için açılan davada “en yüksek mevduat faiz oranları” belirlenmez. Mahkeme, faiz oranı belirtmeksizin sadece “en yüksek mevduat faizi uygulanması” biçiminde hüküm verir.

2) En yüksek mevduat faizi uygulaması İş Mahkemesi kararının “İcraya konulması” aşamasında söz konusudur. Yani davacı veya avukatı, ilâmı icraya verirken en yüksek mevduat faizinin birikmişlerini hesaplayıp icra kovuşturması başlatırlar ve para tahsil edileceği tarihe kadar geçen sürede de en yüksek mevduat faizi istemiş olurlar.

3) İş mahkemesi ilâmları icraya konulurken, yıllarca T.C.Merkez Bankası'nın yayınladığı listelerdeki “en yüksek mevduat faiz oranlarına göre” faiz hesaplanıp icra kovuşturması yapılmakta iken, Yargıtay 12.Hukuk Dairesi'nde (her kim ise) bir işgüzarın sebep olduğu bir yanlışla sapıldı. Özel Daire'nin İcra Merciiini bozan kararlarında “T.C.Merkez Bankası mevduat kabul eden bir banka değildir. Bu nedenle üç ayrı bankadan alınacak bilgilere göre en yüksek faizin tespiti gerekir” denildi. Yani avukat İş Mahkemesi ilâmını aldıktan sonra kapı kapı gezecek, o banka şu banka diyerek üç ayrı bankadan faiz oranlarını öğmüp icra takibini ona göre yapacak. Olacak iş değil. Ben bunu önce çok saçma buldum. Sonra araştırıp Yargıtay görüşünün yanlış olduğunu saptadım. Bu konuda bir yazı yazıp Legal İş Hukuku Dergisi'nin 21.sayısında yayınladım. Aynı yazıyı SİTE'mizin araştırma yazıları bölümünde bulacaksınız. (Lütfen yazıyı özgün biçimiyle okuyabilmek için ekranın sağındaki PDF simgesini tıklayınız.)

Aşağıda bu yazının özetini veriyorum:

İş Mahkemesi kararlarının **icra aşamasında** “en yüksek mevduat faizi”nin belirlenmesinde ve hesaplanmasında (Yargıtay kararlarıyla) yaratılan kargaşa, hem işçiler ve avukatları için zorluklar yaratmış; İş Mahkemesinden sonra aynı konuda İcra Mahkemelerinde ikinci bir dava açmak gibi bir yola gidilmesiyle yargının ve Yargıtay'ın iş yükü gereksiz yere artırılmıştır.

Oysa, ilk yasal düzenlemenin yapıldığı 1983 yılından başlayarak uzun yıllar boyunca sorunsuz, tartışmasız, tutarlı ve düzenli bir biçimde, bankaların T.C.Merkez Bankası'na bildirdikleri oranlar üzerinden en yüksek mevduat faizi belirlenip, icra kovuşturmaları buna göre yapılmakta iken, önce Yargıtay 12.Hukuk Dairesi'nin ve daha sonra Hukuk Genel Kurulu'nun kararlarıyla, işçi alacaklarının tahsili **zorlaştırılmış** ve zaman kaybına neden olunmuş; iş mahkemelerindeki davalardan sonra, **ikinci bir dava** aşaması yaratılarak icra mahkemelerinin **iş yükü** gereksiz yere artırılmıştır.

İlkin 12.Hukuk Dairesi'nce verilen ve oradan Hukuk Genel Kurulu'na sıçrayan söz konusu kararlarda “T.C.Merkez Bankası'nın mevduat kabul eden bir banka olmadığı, bu nedenle en yüksek mevduat faizinin kamu bankalarından sorulması gerektiği” görüşüne yer verilmiş iken, kamu bankalarının birer birer özelleştirilmesiyle, onların yerini “uygulayıcı bankalar”deyimi almış; böylece, iş mahkemesi kararları icraya konulmadan önce, kapı kapı dolaşılıp “en yüksek mevduat faizinin” bankalardan sorulması gibi (yasal düzenlemeye aykırı ve uygulamayı zora sokan gereksiz) bir durum yaratılmıştır.

Yargıtay'ın, T.C.Merkez Bankası tablolarını ve bildirimlerini geçersiz sayan kararları yasa, kararname ve tebliğlere aykırıdır. Çünkü:

1) 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu'nun 40.maddesi III/a bendine göre: "**Bankalar, mevduat kabulünde uygulayacakları faiz oranlarını belirlenecek esaslara göre TCMB'na bildirirler.**" III/b bendine göre de: "TCMB, bankalardaki mevduatın vade ve türleri ile özel finans kurumlarındaki katılma hesaplarının vadelerini belirler."

2) 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 144.maddesine göre: "**Bakanlar Kurulu, bankaların mevduat kabulünde uygulanacak azami faiz oranlarını tespit etmeye, bunları kısmen veya tamamen serbest bırakmaya yetkilidir. Bakanlar Kurulu, bu yetkilerini Merkez Bankasına devredebilir.**"

3) 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 144.maddesine dayanılarak Bakanlar Kurulu'nca yayımlanan 87/11921 sayılı, 2002/3707 sayılı ve 2006/11188 sayılı Kararnamelere ve bunlara ilişkin 91/1 no.lu, 2002/1 no.lu, 2006/1 no.lu ve 2007/1 no.lu TCMB Tebliğlerine göre:

a) Bankalar, **mevduat faiz oranlarını** Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nca yayımlanacak tebliğler ile belirlenecek esas ve usuller çerçevesinde bu Bankaya **bildirmek ve ilan etmek zorundadırlar.**

b) **Bankalar, serbestçe belirleyecekleri azami faiz oranlarını** uygulamaya koymadan önce **TCMB'na bildirecekler ve bu oranların üzerinde faiz uygulayamayacaklardır.**

c) **Bankalar, azami faiz oranlarını** değiştirmek isterlerse, **uygulamaya koymadan önce** TCMB'na bildireceklerdir.

d) Bu Kararlara ve bunlara ilişkin olarak çıkarılan tebliğlere aykırı işlem yapılması (faiz alınması veya verilmesi) durumunda, ilgililer hakkında 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 146 ncı maddesi hükümlerine göre "**idari para cezası**" uygulanacaktır. (2006/11188 sayılı Kararname m.8)

Açıklanan şu mevzuat hükümlerine ve ileriki bölümlerde yapılacak daha ayrıntılı açıklamalara göre, Yargıtay'ın **TCMB faiz tablolarını** geçersiz sayan ve böylece hak aramayı zorlaştırmanın yanı sıra, Yargı'nın iş yükünü gereksiz yere artıran kararlarını doğru kabul etmek olanaksızdır.